

Wojciech Kilar i jego następcy

- [Wojciech Kilar i jego następcy](#)

Ważne daty

1932-2013 - lata życia Wojciecha Kilara

1953 - rok urodzenia Krzesimira Dębskiego

1955 - rok urodzenia Zbigniewa Preisnera

Scenariusz lekcji dla nauczyciela

I. Indywidualna i zespołowa ekspresja muzyczna.

4. W zakresie słuchania i percepcji muzyki. Uczeń:

1) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (w całości lub fragmentów):

b) muzyki jazzowej i rozrywkowej;

2) rozpoznaje ze słuchu:

e) aparat wykonawczy: solista, zespół kameralny, chór, orkiestra, big-band i zespół folkowy;

3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;

4) przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych (łączy muzykę z innymi obszarami wiedzy):

b) rysuje, maluje oraz układa teksty do muzyki;

c) werbalizuje emocje i odczucia;

d) opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów.

II. Język i funkcje muzyki, myślenie muzyczne, kreacja i twórcze działania.

4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki:

a) muzyki ze względu na jej rodzaj (wokalna, instrumentalna, wokalnie-instrumentalna, artystyczna, rozrywkowa, ludowa oraz do wyboru: sakralna, filmowa, teatralna i inne);

7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: np. (...) Wojciech Kilar.

8. Potrafi uzasadnić własne preferencje muzyczne, argumentując swoje wybory.

III. Kultura muzyczna, narodowe i światowe dziedzictwo kulturowe. Uczeń:

1. zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej;

Nauczysz się

charakteryzować muzykę filmową;

opisywać polskich kompozytorów muzyki filmowej;

rozpoznawać ze słuchu utwory muzyczne;
stosować właściwą terminologię muzyczna.

Znaczenie muzyki w filmie

Kinematografia łączy elementy wielu dziedzin sztuki, m.in. teatru, plastyki, muzyki. Początkowo w filmach niemych ścieżka dźwiękowa wykonywana była na żywo, najczęściej przez pianistów. Z czasem, wraz z rozwojem technologii, możliwe było jednoczesne odtwarzanie obrazu i dźwięku, co wpłynęło na powstanie nowego gatunku - muzyki filmowej.

Wojciech Kilar – mistrz polskiej muzyki filmowej

Polonez Wojciech Kilar był jednym z najwybitniejszych kompozytorów muzyki filmowej. Współpracował z reżyserami polskimi i zagranicznymi, m.in. Andrzejem Wajdą, Krzysztofem Zanussim, Kazimierzem Kutzem, Romanem Polańskim, Francisem Fordem Coppolą, Jane Campion. Skomponował muzykę do około 170 filmów. Najśłynniejszym przykładem jego twórczości jest *Polonez* z filmu *Pan Tadeusz* w reżyserii Andrzeja Wajdy. Utwór odwołuje się do polskiej tradycji szlacheckiej i wykorzystuje elementy ludowe.

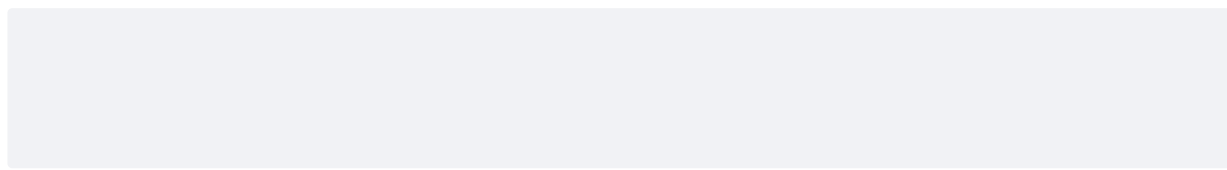
Jesienią 1996 roku Wojciech Kilar mówił o sobie: „Myślę, tak siebie oceniam, że jestem człowiekiem wesoło-smutnym, jak taki akord, bardzo banalny, używany od czasów impresjonistów – molowy z dodaną małą septymą”.

Wojciech Kilar (1932-2013), wikimedia.org, CC BY 3.0

Polecenie 1

Wysłuchaj *Poloneza* z filmu *Pan Tadeusz* w reżyserii Andrzeja Wajdy. Opisz emocje towarzyszące Ci podczas słuchania, wymień skład wykonawczy, brzmienie jakich instrumentów rozpoznajesz?

Plakat z filmu „Pan Tadeusz” (1999) , Wikimedia, domena publiczna (ilustracja) / Wojciech Kilar, Polonez z filmu „Pan Tadeusz” (utwór) / online-skills, CC BY 3.0

Następcy Wojciecha Kilara

Krzysztof Dębski

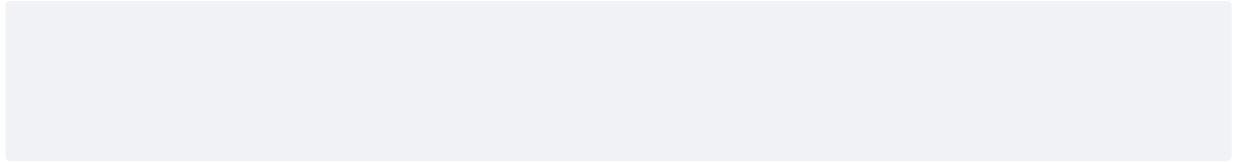
Krzysztof Dębski jest polskim kompozytorem muzyki filmowej. Napisał ścieżkę dźwiękową do ponad 50 produkcji, m.in. *Cudownego dziecka* Wojciecha Dzikiego, *Ogniem i mieczem* Jerzego Hoffmana, serialu *Ranczo* emitowanego na stacji TVP1. Jednym z jego najbardziej znanych dzieł jest *Polonez Husarii* z filmu *Ogniem i mieczem*. Utwór wykorzystuje formę stylizowanego **poloneza**, poprzez wykorzystanie sekcji dętej, prowadzącej temat kompozycji, oraz sekcji rytmicznej (kotły, talerze) przypomina marsz wojskowy.

Krzysztof Dębski, autor fotografii: Jarosław Roland Kruk, Wikipedia, CC BY 3.0

Polecenie 2

Wysłuchaj kompozycji *Atak kmieci* z filmu *Stara baśń. Kiedy słońce było bogiem* w reżyserii Jerzego Hoffmana. Opisz jakie emocje wywołuje muzyka i narysuj kadr filmowy, który mógłby odzwierciedlać muzykę.

Plakat z filmu „Stara baśń. Kiedy słońce było bogiem.”, filmweb.pl (ilustracja) / Krzesimir Dębski, „Atak kmieci” (utwór) / online-skills, CC BY 3.0

Zbigniew Preisner

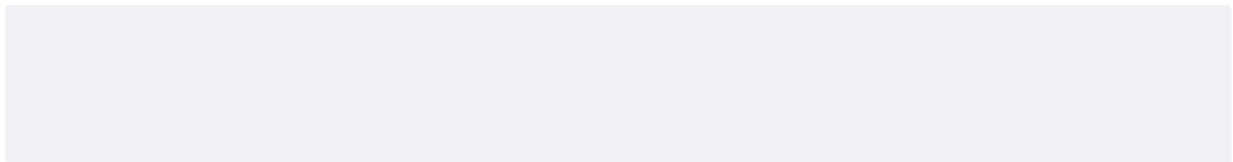
Zbigniew Preisner jest polskim kompozytorem muzyki filmowej. Samodzielnie uczył się gry na gitarze i fortepianie, nigdy nie ukończył szkoły muzycznej. Pierwsze kompozycje zaczął pisać już w liceum. Jest twórcą ścieżki dźwiękowej do wielu filmów polskich oraz zagranicznych, m.in. cyklu *Dekalog* Krzysztofa Kieślowskiego, *Zabić Księdza* Agnieszki Holland, *Podwójne życie Weroniki* Krzysztofa Kieślowskiego. Muzyka do ostatniego z wymienionych filmów przyniosła mu ogromną sławę.

Zbigniew Preisner, Wikipedia, CC BY 2.0

Polecenie 3

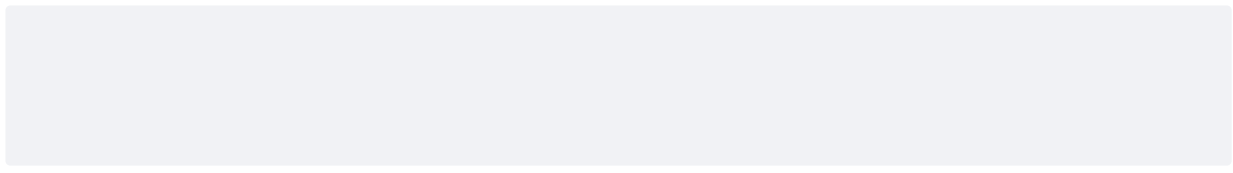
Wysłuchaj poniższego utworu i zwróć uwagę na charakter utworu, oraz jego obsadę wykonawczą. Czy potrafisz wskazać jakim głosem operuje śpiewaczka? Swoją odpowiedź skonsultuj z nauczycielem.

Plakat z filmu „Podwójne życie Weroniki”, wikimedia / Zbigniew Preisner, Van den Budenmayer: Concerto en mi mineur (utwór) / online-skills, CC BY 3.0

Polecenie 4

Z pośród wysłuchanych na dzisiejszych lekcji utworów wybierz jeden, który się Tobie najbardziej podobał. Uzasadnij swój wybór. Podziel się swoim wyborem na forum klasy.

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Zaznacz zdania prawdziwe.

- Muzyka filmowa to gatunek związany z kinematografią.
- Początkowo filmy nieme nie posiadały dźwięku.
- Kinematografia łączy elementy plastyki, teatru i muzyki.
- Muzyka nie wpływa na odbiór filmu.

Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 4

Ćwiczenie 5

Zaznacz tytuły filmów, do których muzykę napisał Zbigniew Preisner.

- Pan Tadeusz
- Zabić Księdza
- Ogniem i mieczem
- Podwójne życie Weroniki
- Ranczo

Ćwiczenie 6

Wysłuchaj nagrania. Zaznacz tytuł kompozycji.

- Podwójne życie Weroniki
- Polonez z filmu Pan Tadeusz
- Pieśń kmieci z filmu Stara baśń. Kiedy słońce było bogiem.

Zadanie posiada plik audio, który można odsłuchać w wersji online podręcznika.

Ćwiczenie 7

Uporządkuj chronologicznie polskich kompozytorów muzyki filmowej.

- Krzesimir Dębski
- Wojciech Kilar
- Zbigniew Preisner

Słownik pojęć

Polonez

polski taniec narodowy tańczony parami w chodzonym korowodzie; też: muzyka do tego tańca lub utwór muzyczny oparty na jego rytmie.

Źródło: sjp.pwn.pl

Biblioteka muzyczna

skills, CC BY 3.0

Plakat z filmu „Stara baśń. Kiedy słońce było bogiem.”, filmweb.pl (ilustracja) / Krzesimir Dębski, „Atak kmieci” (utwór) / online-skills, CC BY 3.0

Plakat z filmu „Podwójne życie Weroniki”, wikimedia / Zbigniew Preisner, Van den Budenmayer: Concerto en mi mineur (utwór) / online-skills, CC BY 3.0

Bibliografia

Cieszę się darem życia. Rozmowy z Wojciechem Kilarem przeprowadzili Klaudia Podobińska i Leszek Polony, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków 2014.

Józef Chomiński, Krystyna Wilkowska-Chomińska, *Historia muzyki*, PWM, Warszawa 1989.

Ryszard Wolański, *Leksykon polskiej muzyki rozrywkowej*, wyd. Morex, 1995.

<https://encyklopedia.pwn.pl/>